

La Unió Europea en temps d'Instagram

Laila Vivas

Si la Unió Europea fos una xarxa social, com la ubiqua Instagram, i els estats fossin usuaris, com es comportarien? Es donarien "like" (m'agrada)? Qui tindria més seguidors? Es tindrien enveja els uns als altres? Les respostes poden variar segons qui s'ho plantegi, però segurament hi estaríem d'acord que Alemanya seria un usuari "influencer" i el Regne Unit estaria a punt d'abandonar la xarxa, per fer-se fidel usuari de Twitter. Tot i això, potser també hi hauria consens que si la Unió Europea fos una plataforma social, s'assemblaria més aviat a Facebook: una organització més antiga i qüestionada, però que encara manté una influència significativa.

Hi podem trobar més paral·lelismes entre les xarxes socials i el club dels 28 (aviat 27). Les nostres comunitats, tant les virtuals com la Comunitat Europea, són canviants, "políticament correctes" i els usuaris (i estats) manifesten certa pluralitat i influència. La Unió Europea expressa aquestes característiques, però també té una important dissimilitud amb les xarxes socials: la popularitat de la Unió Europea està en hores baixes. En temps d'Instagram, quan els ciutadans volem estar més connectats que mai, sembla que la nostra institució supranacional ha pres distància dels seus seguidors.

Com a senyal d'alarma destaca el Brexit i l'article 50: el catalitzador de la fi de 43 anys de tractats i acords. I no és l'única protesta. Arguments com "La Unió Europea és l'establishment", "no volem més immigrants" o "volem governar-nos nosaltres" s'escolten a ciutats com ara Londres, Copenhaguen, Berlín o Viena. I és que, en temps d'Instagram, quan la globalització i la interconnexió ens envolten i transformen les nostres vides, l'aïllacionisme i l'extrema dreta estan ressorgint del passat, un passat que ja no sembla tan anacrònic. Al mateix temps, la Unió Europea està fent front a la pitjor crisi de refugiats des de la Segona Guerra Mundial. Segons ACNUR, l'any 2015 la Unió Europea va rebre més d'un milió de peticions d'asil i gairebé un milió de persones van creuar el Mar Egeu des de Turquia fins a Grècia. Però, no són xifres, són persones, i la Unió Europea, com a espai protector, és responsable de garantir els seus drets.

Com pretén Europa afrontar aquests reptes? Fa 70 anys, molts estats europeus van signar la Declaració Universal de Drets Humans a París, una fita històrica per a l'evolució de l'estatus de les persones. Fa 60 anys, la Unió Europea va signar el Tractat de Roma, que va començar a perfilar la integració Europea. En l'actualitat, la Unió Europea s'allunya d'aquests grans acords i sap que viu incertesa. Prova d'això és el "Llibre Blanc sobre el futur d'Europa", que va presentar la Comissió Europea l'any 2017, encapçalada pel seu president, Jean-Claude Juncker. Aquest document planteja cinc escenaris pel futur d'Europa. Entre ells s'hi troben alguns rupturistes amb el projecte europeu, com per exemple mantenir només el

mercat únic com a política central de la Unió Europea. També s'expliquen escenaris més ambiciosos, com construir una Europa cada cop més federal. Aquest document és una mostra clara que Europa està preocupada i no està clar com respondrà a aquests reptes transcendents.

Sigui quin sigui el futur que ens espera, hi podem estar d'acord que la Unió Europea segueix sent una peça clau del nostre present i les seves decisions són determinants pels ciutadans europeus. Però, com a les xarxes socials, no hi ha plataforma sense usuaris. Els usuaris som nosaltres i la nostra influència és notable. Vivim un moment de la història on tenim més poder que mai; una protesta al carrer, un tweet o un vídeo viral poden desencadenar conseqüències tangibles. Son temps d'Instagram, ens toca aprofitar-ho.